

Natur

Smådyr i og ved åen

Både i og omkring åen lever masser af insekter og andre smådyr. Nogle lever en del af livet i vandet som nymfer og larver. Det gælder for eksempel guldsmede, vårfluer, døgnfluer og slørvinger.

I de rene vandløb lever mange arter af smådyr. Nogle af smådyrene stiller store krav til vandkvaliteten. Derfor kan man bedømme kvaliteten af vandløbene ved at se på, om der er en stor eller lille artsrigdom af smådyr.

Især arter som døgnfluer og slørvinger kræver rent og iltrigt vand.

At fange smådyr er en rigtig familieaktivitet, som sagtens kan tage hele dagen. Lad roen, nysgerrigheden og fællesskabet om at finde og undersøge brede sig som ringe i vandet. Medbring et fiskenet og en lille hvid spand eller en hvid bakke, så I har mulighed for at se nærmere på det spændende dyreliv, der findes under overfladen.

Haletudser
Foto: Sabine Jensen

Vandkalv
Foto: Sabine Jensen

Døgnflue
Foto: NaturGrafik.dk

Skorpiontæge
Foto: Sabine Jensen

Haletudser er paddernes ungdomsstadie. Padderne er fredet i Danmark, men du må gerne holde haletudser i et akvarium til undervisning – hvis du passer godt på dem. Så kan du følge med i deres fantastiske forvandling. Først fra det lille æg, der kun består af få celler, til en spillevende haletudse. Og derpå forvandlingen fra den fiskelignende haletudse til en lille frø eller tudse med arme og ben.

Vandkalven er et underligt navn, da disse dyr jo ikke har noget med køer at gøre. Men det skyldes efter sigende, at man i gamle dage var meget bange for, at køer og kalve skulle komme til at sluge disse biller, når de drak vand af vandhuller. Så kunne de nemlig få kolik, som kunne ende med døden. Opdagede man, at en ko havde slugt en vandkalv, kunne den dog reddes, hvis man hurtigt væltede den om på ryggen, da den så ville kaste billen op. Nåede man ikke det, kunne man tage lige dele hugormekød og rugbrød, brænde det og give koen asken i vandet. Det kunne også kurerer den. - Det hele er selvfølgelig noget sludder!

Vårfluelarver
Foto: NaturGrafik.dk

Vårflue
Foto: Sabine Jensen

Vårfluer

I Danmark er der omkring 170 arter af vårfluer, og nogle vil nok mene, at de hører til de bedste bygningsingeniører i insekternes verden.

Livscyklusen hos vårfluerne er: Æg - larve - puppe - voksent insekt. Denne livscyklus er ofte etårig, men kan vare op til 3 år. Det er nok larverne, man

kender bedst, og deres evne til at bygge mobile huse, fremstillet i alle mulige størrelser og faconer og af mange forskellige materialer (sand, sten, sivstykker, bladstykker, frø, andemad, små kviste, ren silke, sneglehuse, vandplanter m.m.) Vårfluer tiltrækkes af lys, og om efteråret kan man lokke rigtig mange til med en lysfælde.

Guldsmedelarve
Foto: NaturGrafik.dk

Nymfeskal
Foto: NaturGrafik.dk

Blå Libel (Hun)
Foto: NaturGrafik.dk

Blå Libel (Han)
Foto: NaturGrafik.dk

Guldsmede

Det meste af sit liv er guldsmeden ikke et flyvende insekt, men derimod et vandlevende rovdyr. Den lever som rovdyr i ferskvand, indtil den er udvokset. Denne periode kan vare mellem 2 og 6 år. Når larven er ved at være færdig-

udviklet, kravler den i nattetimerne op på land, og her sker forvandlingen (metamorfosen) fra larve til voksen guldsmed. Dette tager normalt et par timer. Herefter lever den voksne guldsmed som et flyvende rovinsekt i op til en måned. Guldsmeden skal i denne korte periode nå at parre sig og lægge æg.